

ИМУНИЗАЦИИ ПРИ БЯС

д-р Кремена Пармакова
Министерство на здравеопазването

НОРМАТИВНА РАМКА

Целеви имунизации и реимунизации

Чл. 21. (1) Имунизация срещу бяс се извършва:

1. на лица след одраскване, ожулване, контакт със слюнка или след ухапване от съмнително за бяс домашно или диво животно;
2. на лица, чиято професия или дейност ги излага на риск от заразяване с вируса на беса (ветеринарни специалисти, горски работници, селскостопански работници, ловци, дерачи на кожи, служители в зоологически градини и приюти за бездомни кучета, персонал на кланици и екарисажи).

(2) Имунизацията по ал. 1 се извършва от лекарите в лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ, определени със заповед на министъра на здравеопазването.

НОРМАТИВНА РАМКА

Приложение № 4 към чл. 9, ал. 3

Специфични изисквания към биопродуктите за постекспозиционна профилактика и тяхното приложение

3.3. ваксина против бяс: възможно най-скоро след съмнение за излагане на предполагаемо заразяване с бяс.

Приложение № 5 към чл. 9, ал. 4

Специфични изисквания към ваксините за целеви имунизации и реимунизации

1. Ваксината за извършване на целева имунизация и реимунизации против бяс трябва да бъде клетъчно-културелна инактивирана противобясна ваксина.

НОРМАТИВНА РАМКА

Приложение № 9 към чл. 17

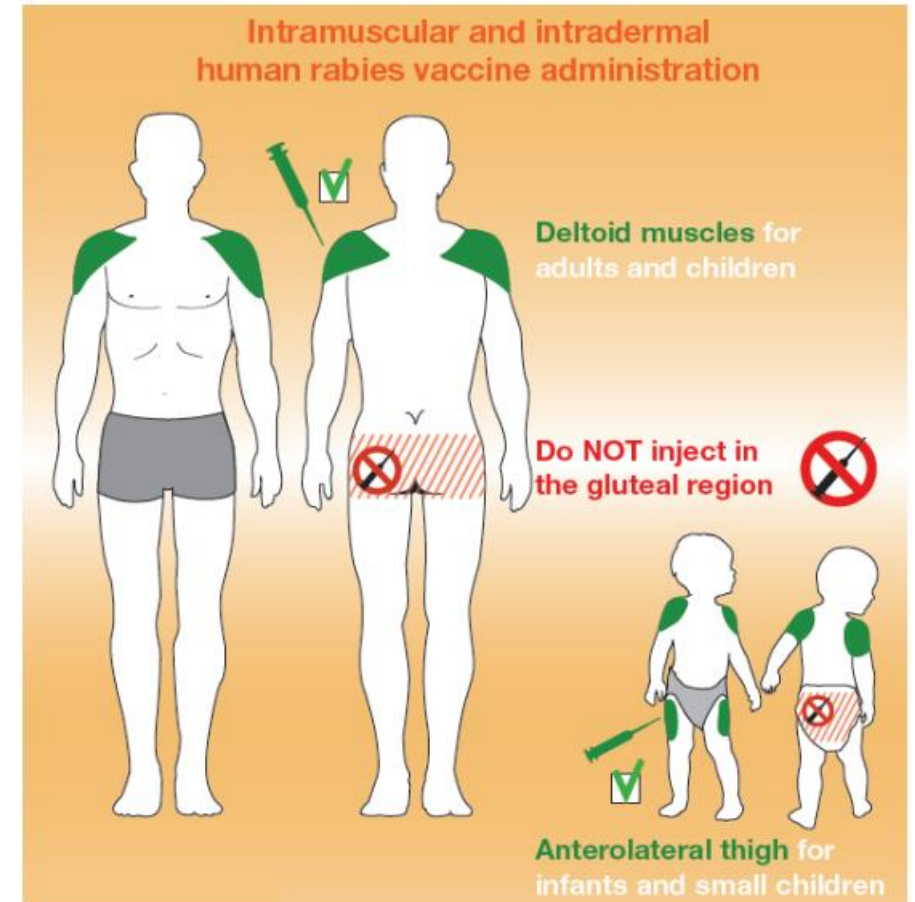
Минимални интервали и съвместимости между биопродуктите

II. Съвместимост и минимални интервали между приемите на различни ваксини

4. Не се спазват интервали и медицински противопоказания при прилагане на противобясна ваксина за постекспозиционна профилактика на застрашени от бяс.

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ВАКСИНИ СРЕЩУ БЯС

1. При нарушаване на схемата, следващата доза се поставя при първа възможност. Не се започва отначало.
2. Смяната в начина на въвеждане на ваксината (вътрекожно, интрамускулно) срещу бяс за пре- или постекспозиционна профилактика е приемливо, ако не може да бъде избегнато.
3. Смяна на ваксиналния продукт срещу бяс за пре- или постекспозиционна профилактика е приемливо, ако не може да бъде избегнато.

ПОСТЕКСПОЗИЦИОННА ПРОФИЛАКТИКА

1. Първа доза ваксина срещу бяс се прилага възможно най-скоро след експозицията.

2. Ваксината се прилага при експозиция от категория III, дори месеци след контакта.

Вероятността от развитие на бяс обаче намалява прогресивно през първата година след експозицията, като случаи на бяс рядко се регистрират след 12 месечен период.

3. При липса на специфичен имуноглобулин, цялостно измиване на раната, придружено от незабавно поставяне на ваксина и завършване на имунизационния курс са ефективни за предотвратяване на бяс.

4. Ваксинация срещу бяс никога не трябва да се отказват, независимо дали е наличен или не имуноглобулин.

ПОСТЕКСПОЗИЦИОННА ПРОФИЛАКТИКА

1. Ако дадено лице има повторна експозиция <3 месеца след предишна експозиция и вече е получило пълна имунизационна схема за постекспозиционна профилактика, се изисква само лечение на рани; не е необходима нито ваксина, нито имуноглобулин.

2. За повторни експозиции, настъпили >3 месеца след постекспозиционна профилактика, се прилага схемата за предварително имунизирани лица; не се прилага имуноглобулин.

Table 1 Post-exposure prophylaxis (PEP) by category of exposure
Tableau 1 Prophylaxie post-vaccinale par catégorie d'exposition

	Category I exposure – Exposition de catégorie I	Category II exposure – Exposition de catégorie II	Category III exposure – Exposition de catégorie III
Immunologically naive individuals of all age groups – Individus jamais encore immunisés quel que soit le groupe d'âge	<p>Washing of exposed skin surfaces. – Lavage des surfaces cutanées exposées.</p> <p>No PEP required. – Aucune PPE n'est requise.</p>	<p>Wound washing and immediate vaccination: – Lavage de la plaie et vaccination immédiate:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2-sites ID on days 0, 3 and 7⁷³ – Injections ID en 2 sites aux jours 0, 3 et 7⁷³ <p>or – ou</p> <ul style="list-style-type: none"> 1-site IM on days 0, 3, 7 and between day 14–28⁷⁴ – Injections IM en 1 site aux jours 0, 3, 7 et entre 14 et 28 jours⁷⁴ <p>or – ou</p> <ul style="list-style-type: none"> 2-sites IM on days 0 and 1-site IM on days 7, 21⁷⁵ – Injections IM en 2 sites au jour 0 et en 1 site aux jours 7, 21⁷⁵ <p>RIG is not indicated. – L'immuno-globuline antirabique n'est pas indiquée.</p>	<p>Wound washing and immediate vaccination – Lavage de la plaie et vaccination immédiate</p> <ul style="list-style-type: none"> 2-sites ID on days 0, 3 and 7⁷³ – Injections ID en 2 sites aux jours 0, 3 et 7⁷³ <p>or – ou</p> <ul style="list-style-type: none"> 1-site IM on days 0, 3, 7 and between day 14–28⁷⁴ – Injections IM en 1 site aux jours 0, 3, 7 et entre 14 et 28 jours⁷⁴ <p>or – ou</p> <ul style="list-style-type: none"> 2-sites IM on days 0 and 1-site IM on days 7, 21⁷⁵ – Injections IM en 2 sites au jour 0 et en 1 site aux jours 7, 21⁷⁵ <p>RIG administration is recommended. – L'administration d'immunoglobuline antirabique est recommandée.</p>
Previously immunized individuals of all age groups – Individus précédemment immunisés quel que soit le groupe d'âge	<p>Washing of exposed skin surfaces. – Lavage des surfaces cutanées exposées.</p> <p>No PEP required. – Aucune PPE n'est requise.</p>	<p>Wound washing and immediate vaccination: – Lavage de la plaie et vaccination immédiate:*</p> <ul style="list-style-type: none"> 1-site ID on days 0 and 3 – Injections ID en 1 site aux jours 0 et 3 <p>or – ou</p> <ul style="list-style-type: none"> At 4-sites ID on day 0 – Injections ID en 4 sites au jour 0 <p>or – ou</p> <ul style="list-style-type: none"> At 1-site IM on days 0 and 3 – Injections IM en 1 site aux jours 0 et 3 <p>RIG is not indicated. – L'immunoglobuline antirabique n'est pas indiquée.</p>	<p>Wound washing and immediate vaccination: – Lavage de la plaie et vaccination immédiate:*</p> <ul style="list-style-type: none"> 1-site ID on days 0 and 3 – Injections ID en 1 site aux jours 0 et 3 <p>or – ou</p> <ul style="list-style-type: none"> At 4-sites ID on day 0 – Injections ID en 4 sites au jour 0 <p>or – ou</p> <ul style="list-style-type: none"> At 1-site IM on days 0 and 3 – Injections IM en 1 site aux jours 0 et 3 <p>RIG is not indicated. – L'immunoglobuline antirabique n'est pas indiquée.</p>

* Immediate vaccination is not recommended if complete PEP already received within <3 months previously. – La vaccination immédiate n'est pas recommandée si une PPE complète a déjà été reçue depuis <3 mois.

ID: intradermal injection; IM: intramuscular injection; RIG: rabies immunoglobulins. – ID: injection intradermique; IM: intramusculaire.

ИМУНИЗАЦИИ ПРИ СПЕЦИАЛНИ ГРУПИ

Бременни и кърмещи жени:

1. Ваксина срещу бяс може да се прилага безопасно при бременни и кърмещи жени.
2. Постекспозиционна профилактика никога не трябва да се отказва от бременни или кърмещи жени и може да се приложи всяка от препоръчаните от СЗО схеми.

Деца:

1. Имунизират се със същата доза и схема като възрастните.

ИМУНИЗАЦИИ ПРИ СПЕЦИАЛНИ ГРУПИ

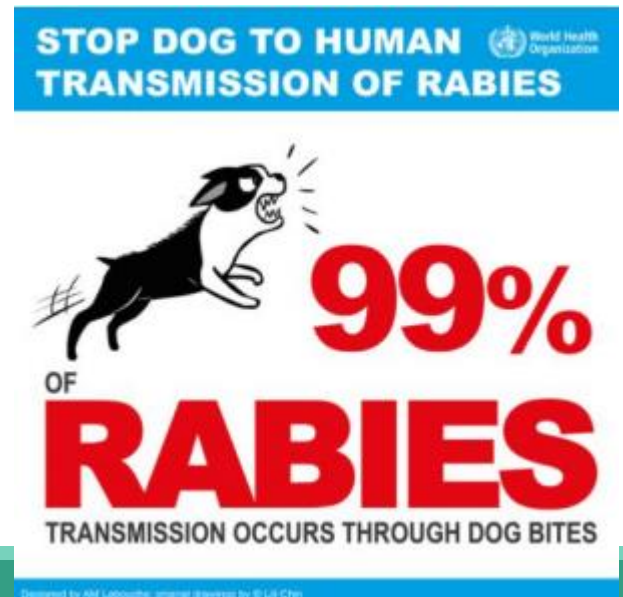
ХИВ-инфектирани и други потенциално имунокомпрометирани лица

1. ХИВ-инфектирани лица на АРТ, които са клинично добре и имунологично стабилни (нормален процент на CD4 >25% за деца на възраст <5 години или брой на CD4 клетки ≥ 200 клетки/ mm^3 , ако е на възраст ≥ 5 години) могат да получат ваксина срещу бяс
2. За имунокомпрометирани лица (като ХИВ-инфектирани лица, които не са получаващи АРТ или които получават АРТ, но не отговарят на критериите за минимален брой CD4 клетки) се препоръчва старателно измиване на раната и прилагане на пълен курс ваксинация срещу бяс, дори преди това да са били ваксинирани. Прилага се схемата 0, 7, 21/28 или на две места едновременно по схемата 0 и 7, със серологично изследване след 2-4 седмици след първото приложение на ваксина срещу бяс, за да се прецени необходимостта от допълнителни дози.

ПРОТИВОПОКАЗАНИЯ

Преекспозиционна профилактика: алергия към съставка на ваксината – при възможност се прилага ваксина срещу бяс на друг производител

Постекспозиционна профилактика: **няма противопоказания**

КАКВО СЛЕДВА

1. Да се публикува списък с лечебните заведения, прилагащи ваксина срещу бяс на сайта на всяка РЗИ – адрес, работно време, телефон.
2. Да се информират работещите в лечебните заведения, прилагащи ваксина срещу бяс за актуализирани схеми, съвместимости, противопоказания, имунизации при специални групи.
3. Да се информират работещите в отделения за спешна помощ, ОПЛ и други медицински специалисти за адресите на лечебните заведения, прилагащи ваксини срещу бяс, за да насочват пациенти, ухапани от животни за постекспозиционна профилактика незабавно.
4. Да се информират лицата, чиято професия или дейност ги излага на риск от заразяване с вируса на беса, за възможността за провеждане на преекспозиционна профилактика и необходимостта от нея.